

LJUDSKI GLAS

POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO.

Izhaja vsak petek in stane za vse leto 18 K, za pol leta 9 K, za četrť leta K 450 in na mesec K 150. Posamezna številka stane 50 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavlјati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadst., Učiteljska tiskarna.

Zlati časi.

Zlati časi se nam obetajo v naši blaženi Jugoslaviji. Kako neki tudi ne, saj imamo pri nas tako vzorno vladó, kakor nikjer na tem svetu ne. Želite dokazov?

Ko se je podrla Avstrija, smo si osnovali v Ljubljani takozvano Narodno vladó, ki je vozila za tedanje razburkane in razorane čase še precej dobro. Vzdržala je za silo red, javna uprava, promet in vse drugo je še za silo delovalo, saj je bilo okrog in okrog nas, to je okrog in okrog Slovenije še mnogo slabše, najslabše menda na Hrvaškem, kjer ima edino besedo nezmožna in korumpirana hrvaška inteligenca ter židje, verižniki in podobna zalega, ki grozi iz Zagreba ven okužiti in zasmraditi vso državo. Torej, za tedanje čase smo v Sloveniji vozili še precej dobro.

Po lanskem Božiču so pa liberalci rekli: »Ah, kaj rabimo mi samostojnost, in take nepotrebne reči, prepustimo raje take stvari gospodom v Belgradu, ti znaš, zato je imela naslednica Narodne vladé, to je bila tedanja deželna vladá, sestavljena iz zastopnikov vseh strank že mnogo težje stališče. Bilo je v njej mnogo, mnogo dobre volje, moramo priznati to, če hočemo biti pravični, a ni imela skoro nobene moči, ker ji je pri najlepši, naklepih prekrizal vse račune — Belgrad.

Kdo pa je ta Belgrad? Morda Srbi? Ne! Ti niso tako nevarni, ter so veliki reveži v vsakem oziru. Ta Belgrad je namreč gospoda, ki sedi že od prvega početka v Belgradu na vladí in komandira vso državo. To so srbo-hrvaško-slovenski liberalci, ki mislijo, da so edini poklicani voditi državno krmilo.

Torej vsled te Belgrajske liberalne gospode, deloma pa tudi vsled domišlja-

vosti slovenskih klerikalcev, se je pred dvema meseci razbila ljubljanska deželna vladá. Ker pravijo, da živimo v demokratičnih časih, smo seveda pričakovali, da se sestavi v najkrajšem času nova deželna vlad iz astopnikov strank, ki so pripravljene pomagati v teh težkih in čudnih časih.

Res, kazalo je tako, in sicer so se dogovarjale med seboj liberalna, socijalistična in samostojna kmetška stranka. Pa, človek obrača, bog pa obrne in ta bog so hoteli biti to pot — liberalci. Ta revna, zanikrna poginјajoča »stranka«, ki nima razun treh ducatov ljubljanskih advokatov in peščice bogatih trgovcev, žive duše za seboj; ki ne bo odnesla pri prihodnjih volitvah niti enega mandata, se je postavila na stališče, da mora zasesti vsa glavna mesta v novi deželni vladí sama, socializem bi pa odrinila par brezpomembnih mest.

Umevno je, da socialisti nismo hoteli na take limanice. To je bilo pa liberalcem najbrž prav všeč, saj se po čutijo na tronu sami najlepše. Tako smo prijadrali v Sloveniji do tega, da tvori vso deželno vladó danes edinole general mlado liberalnih koritarjev — dr. Gregor Žerjav.

Pred durmi so občinske voivte in to je najbrže vzrok, da ne marajo imeti liberalci ob tej priliki poleg sebe prav nobene kontrole. Z močjo, ki jo ima vsaka vladá na razpolago ob volitvah, hočejo liberalci brezpogojno rešiti svojo potaplјajočo se barko, a delajo račun brez krčmarja. Zavozili so jo tako pošteno, da bodo liberalci ob volitvah prešteli lahko vse svoje volivce na rožnem vencu. Debele jagode bodo tvorili liberalni kapitalisti in dohtarji, drobne pa njihove uslužbenci, ki bodo morali seveda voliti z njimi.

Obdržati se nameravajo tudi s pomočjo volilnega reda, katerega bi sestavili sami in seveda tako, kot ugaja to njim. Kakor čujemo, je že sestavljen, a je vse preje nego pravičen in demokratičen. Baje naj ima volilno pravico v občini le oni, ki je že dve leti stalno naseljen v njej. Kaj pomeni to za delavstvo, si lahko mislimo. Pretežno večino našega delavnega ljudstva hočejo enostavno oropati volilne pravice. Tisoči in tisoči delavstva, poslov, dninarjev in drugih bi ostalo enostavno brez glasovalne pravice.

Podobno mislijo napraviti z žensko volilno pravico. Po njihovem načrtu naj bi imele volilno pravico le učene frajljice, žene delavnega ljudstva naj bi pa ostale brez vpliva na občinsko upravo.

Kaj naj naštevamo še druge sladkosti, ki se nam obetajo, če bodo še dolgo krmarili našo ubogo deželo in državo liberalci. Železniški promet je vsak dan dražji in slabši, živila vsak dan dražja in redkejša, javna uprava vsak dan bolj zanikrna in postaja že podobna hrvaški in srbski.

Da, da, zlati časi se nam obetajo in edina naša rešitev je, da čimpreje izgine s pozorišča ta nezmožna, ohola in nasilna liberalna svojat, ki grozi popolnoma upropasti našo deželo in našo državo. Zahtevamo zato odločno, da se z volitvami prav nič ne odlašá, ampak da se izvedejo takoj. Vse naše ljudstvo pa pozivamo, da se nanje pripravi z vso resnostjo. Vso to bodo in razrukanost bodo namreč izrabljali v svojo umazano agitacijo še drugi tiči, to so — klerikalci, ki upajo in si domišljajo, da je že pozabljeno, kako so oni vodili pred vojno in med vojno našo deželo in naše občine. Pa se prokleta motijo. Strašna brca, ki jo bo poslalo naše ljudstvo liberalcem, bo zadela v enaki meri tudi njihove bratce, to je klerikalce.

LISTEK.

Fran E.:

Pod avstrijskim orlom.

(Dalje.)

Liberalizem je tako popolnoma dvignil na konja močne, to je kapitaliste, veleposestnike in oderuhe, še bolj potlačil in uničil je pa šibke, to je srednje in male kmete ter delavstvo. Lakota in stradanje je bilo tedaj po deželi na dnevnem redu. Na mizi si videl ovsenjak, meso komaj ob največjih praznikih. Saj je moral kmet vse boljše stvari prodati in le najslabše je posejdel doma. Najslabše se je v tem oziru godilo Kraševcem, Dolenjcem ter prebivalstvu po Slovenskih goricah.

Velika krivica se je tedaj godila našemu kmetu zlasti pri davkih. Vladá je postavila posebno komisje, ki so imele namen sestaviti urejen in stalen kataster za zemlјiške davke a te so delale silno poča-

si, površno in zaračunavale zemlјiške dohodke popolnoma neenakomerno, kakor se jim je zljubilo, zato so bil tudi davki po različnih pokrajinah porazdeljeni hudo krivično. Zlasti za slovenskega kmeta je bil to hud udarec, saj so pri nas prevladovali male kmetije. Na Koroškem je bilo sicer eno posestvo povprek veliko po 25 orakov, a na Štajerskem le 17 orakov, na Kranjskem, kjer je bilo obdelane le eno tretjino zemlje, pa celo samo 14 orakov. Če vpoštevamo tu še vedno precejšnjo množino veleposestev, si lahko potem mislimo, kako malo zemlje je odpadlo na eno glavo kmetškega prebivalstva.

Omenili smo že preje, da so bili vsled slabega vladnega gospodarstva cesarski in deželni davki od leta do leta večji. K temu je prišlo še odplačevanje kmetške odveze, zato so postala na kmetške rame naložena bremena naravnost neznošna. Postranskega zaslužka je bilo po deželi vedno manj. Zidava železnice je n. pr. sama odškodovala naše voznike, ki so preje pre-

važali tovore iz Trsta proti Celovcu in proti Dunaju za letnih 2 milijona goldinarjev. Moderna industrija je dalje popolnoma zadušila naše staro gorenjsko železarnstvo. Domača obrt, ki je nekoč tako cvetela po vseh krajih Slovenije je propadala od leta do leta. Med tem pa veliki mogotci in kapitalisti niso poznali nobene mere več v divjem pohlepu za novimi bogastvi. Polastila se jih je pravcata blaznost in v špekuliranju z dehicami raznih namerovanih akcij in tako se je končala svetovna razstava na Dunaju, ki je hotela lagati vsemu svetu o dobrem gospodarstvu in bogastvu habsburškega cesarstva s splošnim državnim bankrotom leta 1873. Na stotine bank in podjetij je bilo uničenih, tisoče in tisoče rodbin vrženih na cesto, papirnati denar je pa prišel skoro ob vso veljavo. To je bila žalostna posledica liberalizma in liberalnega gospodarstva v Avstriji.

Po tem gospodarskem pokonu je prišlo nekaj let največje zmede. Noteden ni

Iz Savinjske doline.

Zopet vam pošiljam par vrstic iz te blažene Savinjske doline, v kateri se cedi mleko in med, a le za bogataše seveda, za ljudstvo so pa dobri nezabeljeni žganci. Kakor med vojno, tako smo tudi danes reveži brez kruha in moke, bogatašem pa ne manjka ničesar. Če ni mogoče dobiti posameznih potrebščin nikjer, dobi se jih v klerikalnem »Kmetijskem konsumnem društvu« v Rečici, a seveda le za bogataše-klerikalce, revnega človeka tam ne poznajo. Da se odiranje vrši še bolj po notah, so postavljeni posebni žitni komisarji, seveda sami bogati trgovci in tem gredo pa še na roko politične oblasti. Zahtevamo, da se različna živila, ki prihajajo sem pravično razdele med vse, ne pa samo med klerikalne konsumarje in druge mogotce. Sporočam vam tudi, da se naš kaplanček Francek zelo jezijo na »Ljudski glas« in grozijo negovim naročnikom s peklom in hudičem. No, eden naših prijateljev mu je pa hudomušno svetoval, naj ga naroči še sam.

Iz Predvora na Gorenjskem. V petek dne 26. decembra se je vršil pri nas prav lepo obiskan socijalističen shod. Otvoril ga je domačin sodr. Košir, poročevalec je prišel pa iz Ljubljane. Razložil nam je gospodarstvo liberalne in klerikalne stranke med vojno in pokazal njihova kapitalistična jetra. Zlasti se je dotaknil paševanja po občinah in aprovizacijah, agrarne reforme, delavskega zavarovanja in volitev. Shod sta motila dva duhovna gospoda, ki sta jo pa slabo izkúpila, ker ljudstvo se je med vojno marsikaj naučilo.

Iz Slovenskih gor.

Letošnja vlnska trgategv bo proti laniški glede množine in kakovosti precej slabša in na nekaterih krajih ne bodo stroški pokriti. Viničarji smo se trudili od ranega jutra do poznega večera v vinogradih pa ni bilo možno rešiti trte raznih boleznih, ker je bilo vedno neugodno vreme. Položaj viničarjev je jako kritičen, dnevna plača znaša 5—6 kron, cena moke pa znaša 5 K 60 in se še vedno zviša, kako torej mpram izhajati ker zaslužek ne zadostuje za prehrano s čim pa si potem dostuje za prehrano, s čim pa si potem ge reči. Ako vlada nekaj ne ukrene, bo naš položaj veliko slabši ko med vojsko, pomanjkanje je povsod.

Obetalo se nam je veliko v novi domovini, prosta saditev tobaka, dobili smo nasprotno, podražili so tobak in ga dobijo trafike na deželi vedno manj, prodajajo ga

ob določenih časih pri glavni založbi brez kart, kar pa je zelo napačno ker delavec kateri je po 1—2 uri oddaljen od Gornje Radgone ne more vendar ne za malenkost tobaka celega dneva zamuditi in na tak način dobijo tobak v roke tisti, kateri so v bližini in verižniki, kateri ga za drag denar prodajajo dalje. Obljubljalo se je prosto kuhanje žganja, dosegli smo nasprotno, pristojbine so navili tako visoko, da se ne splača več kuhanje žganja. Prej smo viničarji kuhali žganje iz vinskih tropin in s tem pomagali za nakup živeža in za domačo potrebo smo imeli kot krepčilo pri napornem delu v zimskem času, pa tudi tega nam ne privoščijo. Gostilne so bile poleti ob 8. uri zaprte, da bi si ja ubožni delavec po dokončanem delu ne mogel privoščiti kozarec sadjevca, torej namesto svobode, se nam ponuja suženstvo v blaženi Jugoslaviji. Kje so lepi časi v stari domovini.

Iz Gornje Radgone.

Meseca aprila se je vršila pri Sv. Jurju ob Ščavnici za ta okraj konjska klasifikacija. Pri tej prvi klasifikaciji se ni nepristransko ravnalo kakor po drugih krajih in poročilih raznih listov.

Naj navedem iz našega okraja dva slučaja:

Kmet Jožef Satlar v Lastomercih ima 30 oralov lastne zemlje in ima samo dva konja, od teh je eden star že nad 25 let in za delo v hrboviti legi nesposoben. Satlar ne obdeluje samo lastne zemlje, ampak tudi večini manjšim posestnikom, kateri nimajo vprežne živine. Satlar je prosil in dobil lani od vojaške oblasti proti plači enega sestradanega konja, katerega je čez zimo dobro redil in potem navadil voziti. Pri klasifikaciji se mu je odvzel konj in prošnja in tudi posredovanje župana ni pomagalo nič. Konja so oddali drugemu kmetu, kateri ga ni potreboval in kakor se je izvedelo, že med potjo prodal. Kdo bo sedaj pomagal revnim posestnikom, ali jim bo komisija? Drugi slučaj: Vračko Franc, kmet v Orehovci, kateri je moral dati med vojsko svoje tri konje za vojaške potrebe in moral ker konjev ni bilo dobiti nakupiti par volov, kar pa ne zadostuje za obdelovanje njegovega posestva, zato je prosil in dobil eno kobilo od vojaške oblasti, katero je čez zimo redil, ker bi bila za pleme sposobna. Pri klasifikaciji p se je zgodilo drugače. Komisija je vsako prošnjo in ugovor odklonila in kobilo dala Jurjevškemu poštarju Kreftu, kateri ima, oziroma je imel ta čas 3 lastne in 2 vojaška konja, kakor se sliši kot neko nagrado, ne pa, da bi potreboval, ker je pozneje hitro enega konja prodal.

Ker se je po raznih listih pisalo, da se imajo dotične pritožbe vložiti na deželno vlado, je Vračko tudi to steril s pripombo, da plača za kobilo v slučaju, da jo dobi nazaj, namesto 500 K prvotne cene sedaj 1000 K. Ta prošnja, vložena pred 3 meseci še ni rešena in bo menda tudi spala dalje. To ravnanje je absolutistično, ker bi vendar morala vlada za obdelovanje polja skrbeti in za konjerejstvo v interesu prebivalstva in se prepričati v vsakem dvomljivem slučaju o potrebnosti, ne pa enemu vse, drugemu pa nič. Kaj takega prejšnja vlada nikdar ni in bi ne storila in je res žalosten začetek nove, nam svobode obljubljaoče vlade, kar bo imelo posledice, da v krajih, kateri so tako prezirani, ne bo de polje obdelano proti drugim, kateri so obsipani z dobrotami. Župan Jurjevški g. Domajnko bi lahko še marsikaj pripomnil k tej zanimivi klasifikaciji.

Konjerejci.

Gubčeva zveza.

Od večih strani nam poročajo, da se že pripravlja ustanovitev »Gubčeve zveze«. Nekateri so nam poslali tudi že predloge in načrte za ustanovitev. Takih predlogov smo zelo veseli in pozivamo vse naše prijatelje, da nam pošiljajo in javljajo svoje želje glede te organizacije. V Ljubljani se je namreč osnoval odbor, ki dela načrt za to organizacijo in bo vsak predlog zelo dobrodošel. Upoštevamo in porabilo se bo vse, zato pričakujemo takih predlogov, načrtov in želja še od drugod. Po svetu.

Po svetu.

Mirovna konferenca

počasi vodi svetovni mir, kakor doslej Prenapeli se ti gospodje gotovo ne bodo, kvečjemu ta ali oni bo dobil par sivih las od skrbi, kako ustvariti kapitalistom čim največ koristi od svetovne vojne. Pravijo, da se pečajo sedaj z rešitvijo našega življenjskega vprašanja, to je z

Jadranskim vprašanjem,

o katerem smo pisali že v zadnji številki nekoliko več. O tej za nas tako važni zadevi so utihli zopet vsi glasovi. Da bi le ne prillili žolča v naše zgodnje veselje. Vsekakor pa upamo, da bomo v 2—3 tednih glede Lahov na jasnem. Da prostovoljno ne bodo odnehali, kaže že to, da d'Annunzia še vedno niso spodili iz Reke.

prav natanko vedel kako in kaj je treba začeti, da se spravi državo zopet v pravi red in tir. Poleg vsega je divjal v prvem direktno izvoljenem državnem zboru še ljut boj med liberalci in nazadnjaki, zaradi raznih cerkvenih in šol. postav. Nazadnjaki, ali kakor jih zovemo tudi konsevativci, niso mogli preboleti, da se je iztrgalo zlasti šolo iz nezmožnih rok, klerikalne duhovščine. Vso to dolgotrajno komedijo je končno zaključila še okupacija Bosne in Hercegovine.

Popolnoma zavožene državne razmere so se šele nekoliko uredile ko je leta 1879. prevzel vlado ministrski predsednik grof Taaffe. Ta mož je vozil avstrijski državni voz dolgo let še precej srečno, a kaj prida koristiti tudi ni mogel. Pod njim in njegovimi nasledniki se je po drobtincah dovoljevalo ljudstvu močnejše zastopstvo v državni zbor, dokler ni končno leta 1906. popolnoma zmagala stara neizprosna zahteva socijalne demokracije po splošni, enaki, tajni in direktni volivni pravici. Ogoljufali so nas le še za proporni sistem, da so tako potom sestave volivnih krajev lahko vplivali še na sestavo državnega zbora. Leta 1885, so razširili najpre-

je volivno pravico na vse, ki plačujejo vsaj 5 gld. davka, leta 1897 je bila uvedena v državni zbor takozvana peta kurija, v katero so volili vsi moški državljani in leta 1906. je bila, kakor rečeno, končno uvedena splošna volivna pravica.

Boj za enakopravnost narodov in jezikov v šoli in uradu se je v parlamentu, kakor tudi v deželnem zboru vedno ljuteje nadaljeval in oholi Nemci so morali vedno bolj popuščati ter priznavati, da žive poleg njih v Avstriji še drugi narodi, ki imajo istotako pravico do življenja.

Vlada Taffeja in njegovih naslednikov je ljudstvu obljubovala zelo veliko, izvršila je pa mnogo manj. Nadaljevali so z zlaganjem razkosanih zemljišč in delili še naprej občinska posestva, kar ni rodilo baš najboljših posledic, zlasti razkosavanje skupnih občinskih pašnikov. Uvedle so se tedaj tudi nove zemljiške knjige in izenačili krivično porazdeljen zemljiški davek, obenem je pa vlada močno zvišala dohodninski in rentni davek, čeprav so se temu oholi bogataši močno upirali. Ljudske krvose po deželi so nekoliko ukrotili z zopetno uvedbo postave zoper oderuhe in

misel po hranilnicah, posojilnicah ter zadružništvu je vedno globlje prodirala med najširje plasti naroda. Na Slovenskem sta tozadevno najvnetejše delovala rajni dr. Krek in dr. Vošnjak. Koristi hranilnic in zadružništva pa še dolgo ni bilo mogoče popolnoma izpregledati ker se je tedanja naša liberalna ali kakor se danes zove »Jugoslov. demokratska stranka«, sestojela po deželi večji del iz gostilničarjev, trgovcev ter oderuhov upirala in borila na vse kriplje proti tako koristnim hranilnicam in zadrugam. Pa tudi klerikalci so iz te lepe dr. Krekove misli ustvarili le grdo potvoro. Ker so hoteli vse zadružništvo vpreči v svoj strankarski voz in ga zlorabiti v umazane strankarske namene. Hranilnice, zadruge in konsumna društva so rasle kakor gobe po dežju, njim na čelu so pa stali večji del nezreli in zagrizeni kaplančki in drugi taki nesposobni ljudje, ki niso imeli pojma o umnem gospodarstvu. Ni čudno tedaj če je en polom sledil drugemu, stotine, da tisoči našega ljudstva so prišli ob vse in s tem je prišla ta lepa misel za dolgo let ob slabo ime med narodom.

(Dalje prth.)

Na Ruskem

se razmere ne izpreminjajo mnogo. Vlada tam še vedno boljše, pred kratkim so pošteno naklestili celo vse caristične generale, ki se vojskujejo proti njim. To je entento nekoliko izpametovalo, in sedaj je konečno pršla do prepričanja, da boljševikov ne bo zatrla ententa s silo nikdar. Začeli so se celo pogajati z njimi. Sicer je pa na Ruskem velika zmeda in si ni mogoče ustvariti o njej nobene jasne slike. Vsekakor se vrši tam poizkus, ki bo ogromne važnosti za vse človeštvo. Počakajmo, kako se bo obnesel.

Anglija

se ima, kakor vse države na svetu, tudi boriti z velikimi notranjimi težkočami. Komaj je prebolela velik železničarski štrajk, že vre zopet med Irce, ki trdovratno zahtevajo samoodločevanje in samostojnost. Angleško državo pa navadno vodijo pametni in uvidni ljudje, ki ne rijo z glavo skozi zid in ne zadržujejo toka časa, zato nameravajo podeliti sedaj Irski veliko samostojnosti, to je takozvana postav Home rule. Pa tudi za druga socialna vprašanja vnet skrbi Anglija. Ker imajo tam tudi veliko stanovanjsko bedo, je sklenila vlada takoj sezidati pol milijona delavskih hišic. Pa poglejmo pri nas. Stotine družin stanuje po razbitih železničnih vagonih v vedni smrtni nevarnosti, a vlada ne gane niti s prstom, ker ima menda preveč opravka z izdajanjem izvoznice hrvaškimi čifutomi. Zakaj neki plačujemo davke?

✱ Iz naše države. ✱

Volivni red je baje že izdelan v Belgradu. Prav radovedni smo kakšen je, ker mu nič kaj ne zaupamo. Za podlago so baje vzeli srbski volivni red, ki je bil vse preje kot pravičen in demokratičen.

V Črni gori vzdržujejo spodeni prejšnji kralj Nikita in Italijani različne roparske tolpe, ki delajo mnogo preglavice in jih še vedno ni bilo mogoče ukrotiti. To izrabljajo naši sovražniki za laži, češ, da Črnogorci niso zadovoljni z Jugoslavijo.

Veliko posojilo najame naša država v Ameriki. Praviijo, da 250 milijonov dolarjev, kar znaša nad 2 milijardi kron. Kaj bi ne bilo pametneje, vzeti ta denar doma pri vojnih dobičkarjih.

Davek na vojne dobičke pripravlja vlada v Belgradu, a kolikor je dosedaj znanega o tej zadevi, ne bo tak, kakor ga zahtevamo mi, namreč, da naj se tem zločincem pobere enostavno vse.

Ujetniki so se začeli vračati iz Italije. Vsak dan prihajajo v velikih množinah. No, ti se bodo merodajnim oblastem ob volitvah lepo zahvalili, saj se ni mignilo za nje skoro niti s prstom ne.

Na orožnih vajah zapravlja čas še vedno cela kopica gospodarjev in družinskih očetov, čeprav so bile izdane v to svrhu stroge naredbe, da se morajo čim preje odpustiti. Kakor v Avstriji!

Domoljub ali oslovska trobenta steguje v zadnji številki že zopet svoj umazani jezik. Sicer smo mu dali v zadnji številki že po njegovih lažljivih zobeh, a vse kaže, da mu to še ne zadostuje. Bo treba vzeti v roke pač močnejšo silo, najbolje pasji bič. Se že moči, le malo počakaj še, ti žegnani lažnjivec, hujskač in hinavec.

Trojni denar imamo sedaj v Jugoslaviji: kolkovane krone, stare srbske bančne dinarje in nove državne narodne dinarje, v katerih sedaj izplačujejo plačo vojakom in orožnikom. Ta novi narodni dinar nima tolike vrednosti kot stari barični dinar.

Vojno odškodnino, ki jo bo dobila Jugoslavija, bodo razdelili v denarju in gospodarskih potrebščinah po tistih krajih, ki so bili po vojski prizadeti.

Občinske volitve se bodo vršile po celi državi koncem januarja 1920.

Nova pošiljatev iz Amerike bo zelo velika. Samo iz Clevelanda bo menda odposlanih 1150 zabojev v vrednosti 7 milijonov kron. Pošiljatev bo došla v Trst ali Dubrovnik.

Štetje železniških vagonov po vsej Evropi. »Narodna Politika« poroča, da se prične štetje železniških vagonov v vsej Evropi pod vodstvom entente namesto 7. decembra 1919 šele 4. januarja 1920.

Cena živil v Avstriji. Nemški listi napovedujejo, da bodo cene živilom v Avstriji ob novem letu naslednje: Svinjska mast 90—100 K, moka 10—12 K, goveje meso 48—68 K, pečenka 80—100 K kilo gram, hlebec kruha 5 K.

Vreče za kmetovalce. Ministrstvo za prehrano bo izročilo zvezi kmetijskih združenj 140.000 vreč v svrhu razdelitve med potrebne kmetovalce.

Demobilizacija. Vlada je definitivno sklenila, da se spuste domov vsi vojaki s solunske fronte. Demobilizacija prvega poziva se bo izvršila 1. januarja, ko se bodo nekoliko zboljšale zunanje razmere.

Stanje učiteljstva v naši državi. Po podatkih ministrstva za prosveto je bilo dne 1. decembra v naši državi skupno 16.130 učiteljev in učiteljic.

Pri volitvah v »Slov. Kmetijsko Družbo« so se pošteno zbili med seboj klerikalci in stranka liberalnih gruntarjev. Za predsednika je bil z veliko večino izvoljen klerikalec Iskra. Ostalega odbora vsled prevelikega razgrajanja niso mogli voliti.

Potni listi za Italijo in iz Italije. Da se olajša osebni promet med Italijo in kraljestvom Srbov, Hrvatov in Slovencev, vidiira do nadaljne odredbe potne liste za osebe, ki žele potovati v Italijo, gospod Gonsalvo Sunonte, ataše beogradskega italijanskega poslanstva v Ljubljani, za potnike pa, ki potujejo v naše kraljestvo, g. Branka Marković, predstavnik našega kraljestva v Trstu.

Droblj po 10 in 20 vin. je izdal mestni magistrat za Maribor. Dvajsetvinarski že cirkulira, 10 vinarski pride v promet ta teden.

Naše ljudi, ki hodijo v Zagreb po kupčijah, opozarjamo, naj se ne dajo po zagrebških ulicah v vodstvo raznim ljudem. Dogodilo se je že parkrat, da so jih taki voditelji speljali na samotna mesta, kjer so jih oropali. Res sramota za Hrvate, da ne znajo napraviti reda niti v svojem Zagrebu. Kaj bomo morali pošiljati Slovenci na Hrvaško še žandarje in policaje?

Novo trgovsko pogodbo z Avstrijo z dodatki vred, ki so se sklenili v Beogradu, je podpisal na Dunaju minister Kristan v imenu naše vlade.

Gospodarske vesti.

Blago še vedno v Solunu. V Solunu še vedno leži 8000 vagonov raznega blaga za Jugoslavijo. Prehiteli se pa res ne bodo v Belgradu.

Železniški načrt Kranj-Velikovec. Inženirji so izdelali načrt za zgradbo železnice Kranj-Velikovec-St. Janž na Mostiču. »Mir« pravi k temu načrtu, da bi bolje kazalo, speljati progo na Kamnik, ker bi bila železniška zveza od Železne Kaplje Kamnik krajša in bi otvorila Savinjske Alpe svetovnemu turistovskemu prometu.

Našo valuto hoče sedanja vlada kar na svojo roko in sicer brez ljudskih zastopnikov rešiti. Vse reševanje tega kočljivega vprašanja se sedaj suče okrog tega, kako zamenjati krone v dinarje. Finančni minister Veljković trdovratno vztraja pri mnenju, da se zamenja 1 dinar za 4 krone. Zastopniki onih krajev, kjer je doma krona, se sicer upirajo, toda vse kaže, da bo finančni minister zinagal. Začelo se bo zamenjavati najbrže že meseca januarja in sicer s takimi dinarji, na katerih bo na eni strani tiskano 1 dinar, na drugi strani 4 K. Ker še ni dovolj novih bankovcev v Beogradu, je šel zastopnik

finančnega ministra v Pariz ponje. Pozivljamo naše ministre, da se odločno upro taki »rešitvi« valutnega vprašanja.

Dolar pada. Zadnje dni je dolar hitro in nepričakovano padel. Izmed valut vezniških držav je bila ameriška edina, ki se je trdno držala in celo — kljub zapletenemu političnemu položaju, mezdinim gibanjem in vojni nevarnosti z Mehiko — stalno rastla. V času od 18. do 20. t. m. je padel dolar na zagrebški borzi s 100 na 90 K. Dolar je padel tudi v Franciji, Italiji in Curihi. Vendar sodijo trgovski krogi, da je ta padec samo hipen in da nima globljih razlogov.

Cene usnju in kozami. Deželna vlada je določila sledeče cene za podplate 44 do 84 kron. za rjavo zgornje usnje 84 do 95 kron. za črno zgornje usnje 76 do 84 kron. za telečje zgornje usnje 76 do 84 kron. za telečje zgornje usnje 117 do 125 kron za kilogram. Cene za telečje in goveje kože so najvišje 18 K za kilogram, konjske po 100 do 150 K, svinjske kože 8 do 12 kron.

Razširjenje splitskega pristanišča. Kakor se poroča, se je sestavila komisija hidrotehničnih inženjerjev, ki ima nalogo, da preštudira, če je mogoče hitro dognati in razširiti pristanišče v Splitu na podlagi načrta, katerega je še stara Avstrija izdelala. Če bodo finančne razmere dopuščale, se bo začelo z delom takoj spomladi.

Močete obdržati svojo lepoto? Močete imeti kakor baržun mehko kožo? Močete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovani bodete! Zavidani! 1 lonček 6 K, No. III močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najfinejšo lilijno-mlečno milo 15 K.

Močete imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhljaj, prerano osivenje! Zabrani plešo! 1 lonček 6 K, No. III 9 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 1 K 80 v. in 2 K 50 v.

Mučijo Vas kurja očesa?

Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več! Nobenih žuljev!

Nobene trde kože! Mala škatljica 3 K 50 v., ve-lika škatljica 5 K 50 v.

Želite že kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda). 1 škatljica 5 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatljica 5 K. Fellerjev mentolni črtik zoper glavobol. 1 škatljica 3 K 50 v.

Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 24 K.

Najboljši parfum z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K.

Močna Francovka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in poštnina posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, ljekarnar
Stubica Donja

Elza trg Nr. 358 (Hrvatska).

☞ Za ženske. ☞

Mehurčke in grinte po ustnicah moči z arnično tinkturo. Namočiti večkrat ali navozi v tinkturo namočeno krpo. Ušesno maslo pozdravi zelo hitro, razpoke na ustnicah zalepi z beljakovo kožico.

Smrekovi češarki so premalo poznana pomoč za jetiko, pa saj po mestih niti ne vedo, kaj je češarek. To je smrekov storž, ki je prve mesece rdeč, pozeleni proti jeseni in dozori in oleseni šele drugo leto. Za zdravilo se nabira rdeče češarke koncem junija. Izlušči jih in posuši med okni ali na peči. Ali pa namoči sveže luskin v finem špiritu, dobil boš krasno rdečo tinkturo, ki je izvrstno mazilo za kostne in udne bolezni. Za gnile zobe, za katar pljuč in sapnika kani malo tinkture v toplo vodo in izpiraj si usta, grlo in nos. Tudi za druge bolezni, kakor črevesni katar in želodčne krče, je dobro vlivati na bolni kraj to tinkturo, sitno je samo to, da madeži dolgo ne izginejo iz perila.

Za jetiko je najbolje, da kuhaš čaj iz luskin, pest luskin prevri na pol litra vode in uživaj predpoldne in popoldne po osminko litra mlačnega čaja. Kuhati se mora vsak dan sproti. Neki zdravnik na Ruskem si je bil naredil premoženje s tem, da je prodajal in naročal smrekove luskin kot čaj za jetiko. S tem je pozdravil mnogo ljudi, ki niso niti vedeli, da pijo smrekove češarke. Ta čaj res ni prav prijetna pijača, ker je jako smolnat, pridobi pa na okusu, ako mu primešaš žlico smrekovega sirupa. Samostanska sestra se zdravi že več let s takim čajem in je čimdalje bolj čvrsta, dasi ji je pred leti mnogo krvi ušlo in je njeno življenje polno skrbi in naporov.

☞ Drobiž. ☞

Tri milijone kron za jedno knjigo. Iz Londona poročajo listom: Na neki tukajšnji dražbi knjig je bilo prodano Shakespeareovo delo »Venus in Adonis« iz l. 1599. za 15.000 funtov šterlingov (t. j. približno 3 milijone v naših kronah).

Nemčija prepovedala izvoz pisalnih strojev lastnega fabrikata.

Cene cigaret in cigaram poskočijo v Nemški Avstriji za 200 do 300 odstotkov.

Cena žigicam v Nemški Avstriji je fiksirana in znaša za škatljico 20 vin.

Nikita težko obolel. Iz Cap Martina je došla vest, da je bivši gospodar Crnogore, razkralj Nikita resno zbolel in da že nekoliko dni bljuje kri. Italijanska kraljica odide drevi v Cap Martin v posebni misli. Morala bo prepričati svojega očeta, da se mora z usodo pomiriti.

Bivši nadvojvoda poročil ločeno ženo. »Arbeiter-zeitung« poroča, da je generalni polkovnik Jožef Ferdinand Habsburški izposloval pri nižjeavstrijski vladni zakonski dispenc, da se poroči z ločeno stotnikovo soprogo Rozi Joki roj. Kaltenbrunner.

Srbski stroji najdeni na Dunaju. Kakor je znano, so Avstrijci v času okupacije odpeljali iz Srbije vse stroje iz arzenala v Kragujevcu in tvornice smodnika v Obilčevu. Sedaj se je posrečilo najti vse te stroje, in sicer v dunajskih tvornicah. Naša vlada je podvzela na Dunaju korake, da se stroji čimprej vrnejo. Obveščeni smo, da je avstrijska vlada pokazala veliko razumevanje glede tega vprašanja ter ugodila našim zahtevam, da se nam vrnejo stroji, in sicer takoj, če-tudi še niso gotove vse formalnosti glede ratifikacije mirovne pogodbe. Te dni bodo pričeli s prevažanjem strojev.

Strašna umrljivost otrok v Bosni in Hercegovini za časa vojne. Bosanski listi poročajo: Pri nas je od časa vojne pomrlo čez 165.000 otrok deloma vsled pomankanja zdravniške nege, deloma vsled pomankanja živčnih potrebščin.

Petje kot zdravilo. Splošno znano je, da se z neprestano večbo petja razvija in jači vsak telesni organ. Kdor poje, čuva prsa. — Manassein je na svoji kliniki (v Petrogradu) preiskal prsa 222 pevcev od 9. do 53. leta ter prišel do sijajnih rezultatov. Pri pevcih je obseg prs znatno večji, nego pri onih, ki ne pojejo, ter se prav do starosti razvija in širi. Razteznost prsnega koša in moč pljuč je pri pevcih ravno tako mnogo večja, a z leti še napre-

duje. Od tuberkuloze umre redkokdaj kateri pevec — ako ni baš pijanec — pa se radi tega more petje priporočati kot izvrstno sredstvo proti prsnim boleznim: petje namreč koristi razvoju prs, po mišljenju doktorja Manasseina — bolj nego gimnastika.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Sodr. A. S. v Č. p. Radgona: Vaša prošnja smo odstopili poverjeništvu za socialno skrb.

Sodr. V. F. v Rogaški Slatini. Za Vaš dopis in načrt »Gubčeve Zveze« smo vam zelo hvaležni in ga izročimo odboru, ki to organizacijo pripravlja. Gotovo ga bo upošteval.

Muči Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza-fluida in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik en komad 3 K 50 v.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 12 K. Pravi balzam 12 steklenic 30 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 12 K. Omot in poština posebej a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska. C.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 7—, za podgane in miši K 7—; osobito ostra pasta za podgane K 7—; za ščurke K 7—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 6—; prašek proti mrčesom 6 K; proti ušem pri ljudeh 4—8 K; mazilo za uši pri živini 4—8 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) in mravljam K 6—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

N. GOGOLJ:

Majska noč ali utopljenka.

Poslovenil Milan Fabjančič.

Vrag vedi! Polotijo se nečesa krščanski ljudje, pa tuhtajo in se zaganiajo kakor hrti za zajcem, pa vse zastonj; se že vrag kam zaplete in vrti z repkom — kakor da je padel z neba.

I.

Hana.

Kakor reka se je razlivala zvonka pesem po ulicah vasi. Bil je ravno oni čas, ko so se fantje in dekleta, izmučeni od dnevnih naporov in skrbi, glasno zbirali k petju in igri, da pri čistem večernem blesku izlijejo svoje veselje v napeve, ki so jih vedno prepajala otožna, težka čustva. Zamišljeni večer je sanjavo obdajal sinje nebo in premikal vse v neizmerno daljo. Mladi kozak Levko, sin vaškega župana, se je izmuznil od pevcev in se skrivaj splazil z banduro v rokah od njih. Kozaka je pokrivala visoka vezena kapa. Kozak gre po ulici, prebira z roko brenčee strune in popljuje. Sedaj se je tiho ustavil pred vratni kočo, ki so jo obdajala nizka črešnjava drevesa. Čigava je to koča? Čigava ta vrata? Malo je pomolčal, zaigral in zapel:

Blizu je mrak, nizko je solncece, pridi k meni, moje srcece!

„Nič! Gotovo je trdno zaspala moja jasnooka krasotica,“ je rekel kozak, ko je dokončal pesem in se približal k oknu. „Hanica! Hanica! Ti spiš ali pa nočeš priti k meni? Bojiš se gotovo, da bi kdo naju ne zalotil, ali pa nočeš morebiti pokazati belega ličca na mraz?“

Ne boj se: nikogar ni; gorak je večer. Če pa bi se kdo pokazal, skrijem te v suknjo, omotam s svojim pasom, z rokami te pokrijem — in nihče naju ne spozna. Pa če bi dahnil hlad, prižmem te tesneje k sreč, ogrejem s poljubi, natakem kapo na tvoje bele nožice. Srce moje, ribica moja, biserni nakit moj! Samo za hip poglej ven! Iztegni skozi okence vsaj svojo belo ročico... Ne, ti ne spiš, prevzetno dekle!“ je izpregovoril glasneje in s takim glasom ki se z njim izraža oni, ki ga je sram prestanega poniževanja: „Tebi je ljubo, da se znašaš nad menoj; ostani zdrava!“

Tu se je obrnil, sunil čepico na stran in pravočasno odšel od okenca; tiho je prebiral strune na banduri. Leseni držaj v vratih se je v tem hipu zavrtel: vrata so se škripajoč odprla in čez prag je stopilo komaj sedemajst pomladi staro dekle, zavito v mrak, in oprezno gledalo na vse strani, ne da bi izpustilo leseni držaj. V poljasnem mraku so ljubko plapolale svetle oči kakor zvezdici; rdeči, koralni niz bisserov okoli vratu se je bleščal in orlovskim očem mladega vasovalca se ni mogla skriti niti rdečica, ki se je sramežljivo razlila na njenih licih.

„Kako si vendar nestrpeljiv!“ mu je govorila polglasno. „Razsrdil si se že! Zakaj si si izbral tako uro? Tolpa ljudstva se maje po ulicah, zaradi tega... Vsa trepetam...“

„O, ne trepetaj, moja krasna jagoda! Prižmi se krepkeje k meni!“ je rekel fant, vrgel banduro, ki ki mu je visela na dolgem jermenu okoli vratu, od sebe, objel dekleta in se z njo vsedel pri kočinih vratih. „Ti veš, da mi je grenko pri sreč, če te ne vidim le eno uro.“

(Dalje prih.)

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ul. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejša plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.